

สรุป รายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2

เนื้อหาประกอบด้วย

1. การบัญชีห้างหุ้นส่วน	ข้อสอบจำนวน 3 ข้อ
2. การบัญชีบริษัทจำกัด	ข้อสอบจำนวน 3 ข้อ
3. การบัญชีหนี้สินหมุนเวียน	ข้อสอบจำนวน 2 ข้อ
4. การบัญชีหนี้สินไม่หมุนเวียน	ข้อสอบจำนวน 2 ข้อ
รวม	10 ข้อ

1. การบัญชีห้างหุ้นส่วน

ห้างหุ้นส่วนคือ

ตอบ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 บัญญัติว่า “อันว่าสัญญาการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนและบริษัทนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกันเพื่อกระทำการร่วมกันด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น”

1. ห้างหุ้นส่วนแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง และอธิบายลักษณะของห้างหุ้นส่วนแต่ละประเภทนั้น

ตอบ 1. ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Ordinary or unlimited partnership)

-หุ้นส่วนทุกคนมีรับผิดชอบในหนี้ไม่จำกัดจำนวน

-จะจดทะเบียนหรือไม่จดทะเบียนก็ได้ ถ้าหากจดทะเบียนจะเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล และ

ถ้าหากไม่จดทะเบียนจะสถานเหมือนบุคคลธรรมดา

-เมื่อหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งเสียชีวิตหรือขอเลิก ห้างมีอันเลิกไป

2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited partnership)

-หุ้นส่วนมี 2 ประเภท คือ รับผิดชอบจำกัดและไม่จำกัดจำนวน

-ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ห้างใดที่ยังไม่จดทะเบียนจะมีสภาพเหมือนห้างหุ้นส่วน

สามัญจนกว่าจะมีการจดทะเบียน

-หุ้นส่วนผู้จัดการต้องเป็นหุ้นส่วนที่รับผิดชอบไม่จำกัดจำนวน

-หุ้นส่วนรับผิดชอบจำกัดตาย ห้างไม่เลิก

-ห้ามนำชื่อของหุ้นส่วนที่รับผิดชอบจำกัดมาเรียกระคนเป็นชื่อห้าง

2. ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนมีที่ประเภท แตกต่างกัน ดังนี้

ข้อแตกต่าง	ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภท จำกัดความรับผิด	ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภท ไม่จำกัดความรับผิด
1. ความรับผิดชอบต่อหนี้สิน ของห้างหุ้นส่วน (ป.พ.พ.1077)	จำกัดเพียงจำนวนไม่เกินจำนวน เงินที่ตนรับว่าจะลงทุนในห้าง หุ้นส่วนนั้น	ไม่จำกัดจำนวน
2. การลงทุน (ป.พ.พ. 1083)	ลงทุนเป็นเงินหรือสินทรัพย์อื่น แต่จะลงทุนด้วยแรงงานไม่ได้	ลงทุนเป็นเงิน สินทรัพย์อื่น หรือ แรงงานได้
3. การจัดการห้างหุ้นส่วน (ป.พ.พ.1081/1087)	เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการไม่ได้ และ นำชื่อตนมาเรียกขานระคนเป็น ชื่อห้างไม่ได้	เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการได้
4. การโอนหุ้น (ป.พ.พ. 1091)	โอนหุ้นของตนให้ผู้อื่นโดยไม่ต้อง ได้รับความยินยอมจากผู้เป็น หุ้นส่วนคนอื่น ๆ ได้	โอนหุ้นของตนให้ผู้อื่นต้องได้รับ ความยินยอมจากผู้เป็นหุ้นส่วน ทุกคน
5. การตาย ล้มละลาย หรือตก เป็นผู้ไร้ความสามารถของผู้เป็น หุ้นส่วน (ป.พ.พ.1092/1093/1094)	ห้างหุ้นส่วนไม่เลิก เว้นแต่จะมี ข้อตกลงในสัญญากำหนดไว้เป็น อย่างอื่น กรณี ตาย ทายาทของผู้นั้นจะ เข้ามาเป็นหุ้นส่วนแทนผู้ตาย กรณี ล้มละลาย นำหุ้นของ หุ้นส่วนผู้นั้นออกขายเป็น สินทรัพย์ในกองล้มละลาย	ห้างหุ้นส่วนนั้นเลิกไป

3. อธิบายข้อดีข้อเสียของห้างหุ้นส่วน

ตอบ ข้อดีข้อเสียของห้างหุ้นส่วนเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างกิจการเจ้าของคนเดียวและบริษัทจำกัด สรุปได้
ดังนี้

รายการ	เจ้าของคนเดียว	ห้างหุ้นส่วน	บริษัทจำกัด
1.เงินลงทุน	น้อย	ปานกลาง	มาก
2.การบริหาร	มีอำนาจเต็ม	ต้องปรึกษาหุ้นส่วน	บริหารโดย คณะกรรมการ
3.ความรับผิดชอบ	เต็มจำนวน	เต็มจำนวน/จำกัดตาม ทุนที่ลง	เฉพาะค่าหุ้นที่ยังชำระไม่ ครบ
4.ผลกำไร	ไม่ต้องแบ่งใคร	แบ่งหุ้นส่วนตามอัตราที่ ตกลง	รับปันผลตามจำนวนหุ้น ที่ถือและการอนุมัติจ่าย ปันผล
5.ภาษีเงินได้	ตามอัตราก้าวหน้า สูงสุด 37%	ตามอัตราก้าวหน้า หรือตามกำไรสุทธิอัตรา 15-30%	ตามกำไรสุทธิอัตรา 30% หรือ SME อัตรา 15-30%

6.ความน่าเชื่อถือ	น้อย	ปานกลาง	มาก
7.กฎหมาย	น้อย	ปานกลาง	มาก
8.อายุกิจการ	ตามอายุเจ้าของ	ปานกลาง	ยาว
9.ความเชี่ยวชาญ	ระดมความเชี่ยวชาญ น้อย	ระดมความเชี่ยวชาญได้ ปานกลาง	ระดมความเชี่ยวชาญได้ ง่ายและมาก
10.ค่าใช้จ่ายจดทะเบียน	น้อย	ปานกลาง	มาก
11.ต้นทุนทางบัญชี	น้อย	ปานกลาง	มาก

4. การบันทึกบัญชีห้างหุ้นส่วน

วิธีการบันทึกบัญชีหุ้นส่วนมี 2 ประเภท

1. วิธีทุนเปลี่ยนแปลง มีบัญชีทุนเพียงบัญชีเดียว บันทึกทุกรายการเกี่ยวกับทุน
2. วิธีทุนคงที่ มีบัญชีทุน และบัญชีกระแสทุน

บัญชีทุน ใช้บันทึก การลงทุน เพิ่มทุน ลดทุน

บัญชีกระแสทุน ใช้บันทึก การถอนใช้ การรับส่วนแบ่งกำไรขาดทุน รับเงินเดือน ดอกเบี้ยทุน

การบันทึกบัญชี

-ลงทุน

Dr. เงินสด/สินทรัพย์อื่น/ค่าความนิยม xx

Cr. ทุนหุ้นส่วน-ก xx

 ทุนหุ้นส่วน-ข xx

 ทุนหุ้นส่วน-ค xx

-การเพิ่มทุน

Dr. เงินสด/สินทรัพย์อื่น/ค่าความนิยม xx

Cr. ทุนหุ้นส่วน-ก xx

 ทุนหุ้นส่วน-ข xx

-การลดทุน

Dr. ทุนหุ้นส่วน-ก xx

 ทุนหุ้นส่วน-ข xx

Cr. เงินสด/สินทรัพย์อื่น xx

-การรับส่วนแบ่งกำไร

Dr. กำไรขาดทุน xx

Cr. กระแสทุน-หุ้นส่วน-ก/ทุนหุ้นส่วน-ก xx

 กระแสทุน-หุ้นส่วน-ข/ทุนหุ้นส่วน-ข xx

 กระแสทุน-หุ้นส่วน-ค/ทุนหุ้นส่วน-ค xx

โจทย์ตัวอย่าง

1 ม.ค. 25x5 ห้างหุ้นส่วน ก ข ค นำเงินสดและสินทรัพย์อื่นมาลงทุนดังนี้

หุ้นส่วน ก ลงทุน เงินสด	100,000 บาท
หุ้นส่วน ข ลงทุน ที่ดิน	100,000 บาท
อาคาร	300,000 บาท
หุ้นส่วน ค ลงทุน อุปกรณ์	200,000 บาท

ห้างหุ้นส่วนใช้วิธีทุนคงที่บันทึกบัญชี

ในวันสิ้นงวดบัญชี 25x5 ห้างมีกำไรสุทธิ 250,000 บาท ได้ตกลงให้มีการจัดสรรกำไรในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนดังนี้

1. คิดดอกเบี้ยทุนให้ทุนเริ่มตั้งกิจการในอัตรา 5% ต่อปี
2. คิดเงินเดือนให้แก่หุ้นส่วนทุกคนเดือนละ 1,000 บาท
3. คิดโบนัสให้ ค ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในอัตรา 5% จากกำไรสุทธิหลังจากหักเงินเดือนดอกเบี้ยทุน แต่ก่อนหักโบนัส
4. กำไรที่เหลือครึ่งหนึ่งแบ่งกันในอัตรา 4 : 4.5 : 4 ที่เหลืออีกครึ่งแบ่งเท่ากัน

ให้บันทึกรายการลงทุน และการแบ่งกำไรขาดทุน

การบันทึกบัญชี

25x5

ม.ค.1	Dr. เงินสด	100,000
	ที่ดิน	100,000
	อาคาร	300,000
	อุปกรณ์	200,000
	Cr. ทุนหุ้นส่วน-ก	100,000
	ทุนหุ้นส่วน-ข	400,000
	ทุนหุ้นส่วน-ค	200,000

บันทึกการลงทุนของหุ้นส่วน ก ข และ ค

ธ.ค.31	Dr. กำไรขาดทุน	250,000
	Cr. กระจายทุนหุ้นส่วน-ก	72,549.5
	กระจายทุนหุ้นส่วน-ข	90,650.5
	กระจายทุนหุ้นส่วน-ค	86,500.-

บันทึกการแบ่งกำไรขาดทุนประจำปี 25x5

งบแบ่งกำไรขาดทุน

รายการแบ่งกำไรขาดทุน	ก	ข	ค	รวม
ก. ดอกเบี้ยทุน 5% ของทุนเริ่มตั้งกิจการ	5,000	20,000	10,000	35,000
ข. เงินเดือน เดือนละ 1,000 บาท x12 เดือน	12,000	12,000	12,000	36,000
ค. โบนัส 5% กำไรก่อนโบนัส ($179,000 \times 5/100$)	-	-	8,950	8,950
ง. ส่วนเหลือครึ่งหนึ่งแบ่งตามอัตรา 4:4.5:4.	27,208	30,609	27,208	85,025
จ. ส่วนที่เหลือครึ่งหนึ่งแบ่งเท่ากัน ($85,025/3$)	28,341.5	28,341.5	28,342	85,025
รวมส่วนแบ่งกำไรทั้งสิ้น	72,549.5	90,950.5	86,500	250,000

การคำนวณโบนัส

คิดโบนัสจากกำไรสุทธิก่อนหักโบนัส ตัวหาร เป็น 100 ($179,000 \times 5/100$)

คิดโบนัสจากกำไรสุทธิหลังหักโบนัส ตัวหาร เป็น 100+%ของโบนัส ($179,000 \times 5/105$)

การรับหุ้นส่วนใหม่

วิธีการรับหุ้นส่วนใหม่ มีดังนี้

- วิธีซื้อสิทธิในส่วนทุนของหุ้นส่วนเดิม
 - วิธีโบนัส (Bonus Method)
 - วิธีค่าความนิยม (Goodwill Method)
- วิธีนำสินทรัพย์มาลงทุน
 - วิธีโบนัส (Bonus Method)
 - วิธีค่าความนิยม (Goodwill Method)
- วิธีปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สิน ก่อนรับหุ้นส่วนใหม่

- วิธีซื้อสิทธิในส่วนทุนของหุ้นส่วนเดิม

ข้อสังเกต

-วิธีซื้อสิทธิในส่วนทุน ทุนห้างใหม่=ทุนห้างเดิม

-เงินสดจ่ายนอกห้างฯ

-ซื้อสิทธิส่วนทุน วิธีโบนัส (Bonus Method)

การบันทึกบัญชี

Dr. ทุนหุ้นส่วน-เดิม xx

 ทุนหุ้นส่วน-เดิม xx

 Cr. ทุนหุ้นส่วนใหม่ xx

โจทย์ตัวอย่าง

หุ้นส่วน ก และ ข เป็นหุ้นส่วนกัน มีทุนคนละ 20,000 และ 10,000 บาท ตามลำดับ แบ่งกำไรขาดทุนกัน 3 : 2 ต่อมารับ ค เข้าเป็นหุ้นส่วนใหม่ โดยให้ ค นำเงินซื้อสิทธิ 6,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิ 1/5 ในทุนของห้างฯ

การคำนวณ

ก โอนสิทธิให้ ค $20,000 \times 1/5$	=	4,000.-
ข โอนสิทธิให้ ค $10,000 \times 1/5$	=	2,000.-
ค ได้รับสิทธิในส่วนของห้าง	=	6,000.- เท่ากับเงินสดที่จ่าย ไม่มีโบนัส

การบันทึกบัญชี

Dr. ทุนหุ้นส่วน-ก	4,000	
ทุนหุ้นส่วน-ข	2,000	
Cr. ทุนหุ้นส่วน-ค		6,000

จากโจทย์เดิม ถ้า ให้ ค นำเงินซื้อสิทธิ 5,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิ 1/5 ในทุนของห้างฯ

ก โอนสิทธิให้ ค $20,000 \times 1/5$	=	4,000.-
ข โอนสิทธิให้ ค $10,000 \times 1/5$	=	2,000.-
ค ได้รับสิทธิในส่วนของห้าง	=	6,000.- ค จ่ายเงิน 5,000 น้อยกว่า

แสดงว่า หุ้นส่วนเดิมให้โบนัส หุ้นส่วน ค (เงินจ่ายนอกห้างฯ)

การบันทึกบัญชี

Dr. ทุนหุ้นส่วน-ก	4,000	
ทุนหุ้นส่วน-ข	2,000	
Cr. ทุนหุ้นส่วน-ค		6,000

จากโจทย์เดิม ถ้า ให้ ค นำเงินซื้อสิทธิ 7,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิ 1/5 ในทุนของห้างฯ

ก โอนสิทธิให้ ค $20,000 \times 1/5$	=	4,000.-
ข โอนสิทธิให้ ค $10,000 \times 1/5$	=	2,000.-
ค ได้รับสิทธิในส่วนของห้าง	=	6,000.- ค จ่ายเงิน 7,000 มากกว่าสิทธิ

แสดงว่า หุ้นส่วนใหม่ ค ให้โบนัสหุ้นส่วนเดิม ก และ ข (เงินจ่ายนอกห้างฯ)

การบันทึกบัญชี

Dr. ทุนหุ้นส่วน-ก	4,000	
ทุนหุ้นส่วน-ข	2,000	
Cr. ทุนหุ้นส่วน-ค		6,000

3. วิธีซื้อสิทธิในหุ้นทุน วิธีค่าความนิยม (Good will)**ข้อสังเกต**

- ทุนของห้างใหม่ มากกว่า ทุนของห้างเดิม (มากกว่าด้วยจำนวนค่าความนิยม)
- วิธีนี้ต้องระบุว่า ทุนของห้างใหม่เป็นเท่าใด หรือ ระบุให้ใช้วิธีค่าความนิยม

ถ้าไม่ทราบทุนของห้างใหม่ ใช้การคำนวณตามลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ใช้อัตราส่วนทุนของหุ้นส่วนใหม่

ลำดับที่ 2 ใช้อัตราส่วนทุนของหุ้นส่วนเดิม

โจทย์ตัวอย่าง

ก และ ข เป็นหุ้นส่วนกัน มีทุนคนละ 30,000 และ 20,000 บาทตามลำดับ แบ่งกำไรขาดทุนกัน 3: 2 ต่อมารับ ค เข้าเป็นหุ้นส่วนใหม่ โดยให้ ค นำเงินซื้อสิทธิ ก และ ข 20,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิ $\frac{1}{4}$ ในทุนของห้างใหม่ = 80,000 บาท

การคำนวณ

ทุนของห้างใหม่	=	80,000
ทุนของห้างเดิม 30,000+20,000	=	<u>50,000</u>
ค่าความนิยม		30,000
ก ได้ค่าความนิยม $30,000 \times \frac{3}{5}$	=	18,000.-
ข ได้ค่าความนิยม $30,000 \times \frac{2}{5}$	=	12,000.-

การบันทึกบัญชี

Dr. ค่าความนิยม	30,000	
Cr. ทุนหุ้นส่วน-ก		18,000
ทุนหุ้นส่วน- ข		12,000
บันทึกค่าความนิยมให้หุ้นส่วนเดิม		
Dr. ทุนหุ้นส่วน-ก ($\frac{1}{4} \times 48,000$)	12,000	
ทุนหุ้นส่วน- ข ($\frac{1}{4} \times 32,000$)	8,000	
Cr. ทุนหุ้นส่วน- ค		20,000
บันทึกรับหุ้นส่วนใหม่ ได้สิทธิในส่วนทุน $\frac{1}{4}$ ของทุนห้างใหม่ 80,000		

โจทย์ตัวอย่าง

หุ้นส่วน ก และ ข เป็นหุ้นส่วนกัน มีทุนคนละ 30,000 และ 20,000 บาท ตามลำดับ แบ่งกำไรขาดทุนกัน 3 : 2 ต่อมารับ ค เข้าเป็นหุ้นส่วนใหม่ โดยให้ ค นำเงินซื้อสิทธิ ก และ ข 30,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิ $\frac{1}{4}$ ในทุนของห้างใหม่ ใช้วิธีค่าความนิยม

การคำนวณ

สิทธิในส่วนทุนของหุ้นส่วนใหม่ $\frac{1}{4}$ มาจากเงินซื้อสิทธิส่วนทุน 30,000 บาท		
ดังนั้นทุนของห้างใหม่ $4 \times 30,000$	=	120,000
ทุนของห้างเดิม 30,000+20,000	=	<u>50,000</u>
ค่าความนิยม		70,000
ก ได้ค่าความนิยม $70,000 \times \frac{3}{5}$	=	42,000.-
ข ได้ค่าความนิยม $70,000 \times \frac{2}{5}$	=	28,000.-

การบันทึกบัญชี

Dr. ค่าความนิยม	70,000	
Cr. ทุนหุ้นส่วน-ก		42,000
ทุนหุ้นส่วน- ข		28,000
บันทึกค่าความนิยมให้หุ้นส่วนเดิม		

Dr. ทุนหุ้นส่วน-ก ($1/4 \times 72,000$)	18,000	
ทุนหุ้นส่วน- ข ($1/4 \times 48,000$)	12,000	
Cr. ทุนหุ้นส่วน- ค		30,000
บันทึกรับหุ้นส่วนใหม่ ได้สิทธิในส่วนทุน $1/4$ ของทุนห้างใหม่ 120,000		

โจทย์ตัวอย่าง

หุ้นส่วน ก และ ข เป็นหุ้นส่วนกัน มีทุนคนละ 40,000 และ 30,000 บาท ตามลำดับ แบ่งกำไรขาดทุนกัน 3 : 2 ต่อมารับ ค เข้าเป็นหุ้นส่วนใหม่ โดยให้ ค นำเงินซื้อสิทธิ ก และ ข 20,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิ $1/3$ และ ใช้วิธีค่าความนิยม

การคำนวณ

อัตราส่วนทุน ค	= $1/3$ จากทุน	= 20,000
ทุนของห้างใหม่	= $20,000 \times 3/1$	= 60,000
ทุนของห้างเดิม	$40,000 + 30,000$	= <u>70,000</u>
ทุนใหม่ที่คำนวณได้น้อยกว่าทุนจริง ใช้ไม่ได้ต้องคำนวณใหม่ โดยใช้ อัตราสิทธิในส่วนทุนของหุ้นส่วนเดิม ดังนี้		

การคำนวณ

อัตราส่วนทุน ค	= $1/3$	
อัตราส่วนทุน ก ข	= $2/3$	มาจาก $(1-1/3)$
อัตราส่วน ก ข $2/3$	= 70,000	มาจาก $(40,000+30,000)$
ทุนใหม่ของ ก ข	$70,000 \times 3/2 = 105,000$	
ทุนของห้างใหม่	=	105,000
ทุนของห้างเดิม	$40,000 + 30,000$	= <u>70,000</u>
ค่าความนิยม		35,000
ก ได้ค่าความนิยม	$35,000 \times 3/5$	= 21,000.-
ข ได้ค่าความนิยม	$35,000 \times 2/5$	= 14,000.-

การบันทึกบัญชี

Dr. ค่าความนิยม	35,000	
Cr. ทุนหุ้นส่วน -ก		21,000
ทุนหุ้นส่วน- ข		14,000
บันทึกค่าความนิยมให้หุ้นส่วนเดิม		

Dr. ทุนหุ้นส่วน -ก ($1/3 \times 61,000$)	20,333	
ทุนหุ้นส่วน- ข ($1/3 \times 44,000$)	14,667	
Cr. ทุนหุ้นส่วน- ค		30,000
บันทึกรับหุ้นส่วนใหม่ ได้สิทธิในส่วนทุน $1/3$ ของทุนห้างใหม่ 105,000		

โจทย์ตัวอย่าง

รำไพ และรำพรรณ เป็นหุ้นส่วนกันมีทุนคนละ 30,000 บาท และ 40,000 บาท ตามลำดับแบ่งกำไรขาดทุนกันในอัตราส่วน 2: 3 ต่อมาได้ตกลงให้มีการรับรำเพยเข้ามาเป็นหุ้นส่วนใหม่ รำเพยซื้อสิทธิส่วนทุนจากรำไพและรำพรรณ เป็นเงิน 20,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิในส่วนทุน 1/5 โดยก่อนที่ห้างหุ้นส่วนรับรำเพยเข้ามาเป็นหุ้นส่วนใหม่ได้ปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินดังนี้

- ก. บัญชีสินค้าให้มีราคาเพิ่มขึ้นจำนวน 6,000 บาท
- ข. ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็น 5% จากยอดลูกหนี้จำนวน 85,000 บาท
- ค. บัญชีที่ดินให้ตีราคาเพิ่มขึ้น 54,000 บาท
- ง. บัญชีอาคารมียอด 120,000 บาท มีค่าเสื่อมราคาสะสม จำนวน 12,000 บาทให้ตีราคาอาคารเหลือเพียง 100,000 บาท
- จ. ให้บันทึกค่าใช้จ่ายค้างจ่ายจำนวน 1,500 บาท

25x7	สินค้าคงเหลือ		6,000	-		
	ที่ดิน		54,000	-		
	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ				4,250	-
	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร				8,000	-
	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย				1,500	-
	ทุน-รำไพ (46,250x2/5)				18,500	-
	ทุน-รำพรรณ (46,250x3/5)				27,750	-
	ปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินก่อนรับหุ้นส่วน					
	ทุน-รำไพ (30,000+18,500=48,500x1/5)		9,700	-		
	ทุน-รำพรรณ (40,000+27,750=67,750x1/5)		13,550	-		
	ทุน-รำเพย				23,250	-
	หุ้นส่วนใหม่ซื้อสิทธิในส่วนทุน 1/5					

แสดงการคำนวณ	
ทุน รำไพหลังปรับปรุง	$30,000 + 18,500 = 48,500$
ทุน รำพรรณหลังปรับปรุง	$40,000 + 27,750 = 67,750$
ทุนของห้างหลังปรับปรุง	$48,500 + 67,750 = 116,250 \times 1/5 = 23,250$
รำไพโอนสิทธิในส่วนทุนให้รำเพย	$48,500 \times 1/5 = 9,700$
รำพรรณโอนสิทธิในส่วนทุนให้รำเพย	$67,750 \times 1/5 = 13,550$
ทุนรำเพย	$9,700 + 13,550 = 23,250$

2. วิธีนำสินทรัพย์มาลงทุน

-วิธีนำสินทรัพย์มาลงทุน วิธีโบนัส (Bonus Method)

ข้อสังเกต

-ทุนของห้างใหม่=ทุนของห้างจริง มากกว่า ทุนของห้างฯเดิม (เพราะสินทรัพย์ที่นำมาลง)

โจทย์ตัวอย่าง

หุ้นส่วน ก และ ข เป็นหุ้นส่วนกัน มีทุนคนละ 40,000 และ 20,000 บาทตามลำดับ แบ่งกำไรขาดทุนเท่ากัน ต่อมารับ ค เข้าเป็นหุ้นส่วนใหม่ โดยให้ ค นำเงินสดมาลงทุน 20,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิในหุ้นส่วน 1/4

การคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{ทุน ใหม่} &= \text{ทุนจริง} = 80,000 \quad (40,000+20,000+20,000) \\ \text{ทุนใหม่} &= 80,000 \\ \text{ทุน ค} &= 80,000 \times \frac{1}{4} \\ &= 20,000 \end{aligned}$$

การบันทึกบัญชี

Dr. เงินสด	20,000	
		Cr. ทุน ค
		20,000

บันทึกการนำเงินสดมาลงทุนของหุ้นส่วนใหม่

โจทย์ตัวอย่าง

ก และ ข เป็นหุ้นส่วนกัน มีทุนคนละ 40,000 และ 20,000 บาทตามลำดับ แบ่งกำไรขาดทุนเท่ากัน ต่อมารับ ค เข้าเป็นหุ้นส่วนใหม่ โดยให้ ค นำเงินสดมาลงทุน 20,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิในหุ้นส่วน 1/2

การคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{ทุนใหม่} &= \text{ทุนจริง} = 80,000 \quad (40,000+20,000+20,000) \\ \text{ทุน ค} &= 80,000 \times \frac{1}{2} = 40,000 \\ \text{ค นำเงินมาลงทุน} &= 20,000 \\ \text{ก และ ข ให้โบนัส ค} &= 20,000 \end{aligned}$$

การบันทึกบัญชี

Dr. เงินสด	20,000	
		ทุน ก 1/2
		10,000
		ทุน ข 1/2
		10,000
		Cr. ทุน ค
		40,000

บันทึกการนำเงินสดมาลงทุนของหุ้นส่วนใหม่และได้โบนัสจากหุ้นส่วนเดิม

-วิธีนำสินทรัพย์มาลงทุน วิธีค่าความนิยม (Goodwill Method)

ข้อสังเกต

-ทุนของห้างฯ ใหม่ มากกว่า ทุนของห้างฯ จริง มากกว่า ทุนของห้างฯ เดิม
(สินทรัพย์ที่นำมาลงทุน + ค่าความนิยม)

โจทย์ตัวอย่าง

ก และ ข เป็นหุ้นส่วนกัน มีทุนคนละ 40,000 และ 20,000 บาท ตามลำดับ แบ่งกำไรขาดทุนเท่ากัน ต่อมารับ ค เข้าเป็นหุ้นส่วนใหม่ โดยให้ ค นำเงินสดมาลงทุน 30,000 บาท เพื่อให้ได้สิทธิในหุ้นส่วน 1/4

โดยใช้วิธีค่าความนิยม

การคำนวณ

อัตราส่วนทุน 1/4 จากทุน	30,000
ทุนใหม่ $4/1 \times 30,000$	= 120,000
ทุนจริง (40,000+20,000+30,000)	= <u>90,000</u>
ค่าความนิยม	= 30,000

การบันทึกบัญชี

Dr. เงินสด	30,000	
ค่าความนิยม	30,000	
Cr. ทุน ค		30,000
ทุน ก 1/2		15,000
ทุน ข 1/2		15,000

บันทึกการนำเงินสดมาลงทุนของหุ้นส่วน ค และคิดค่าความนิยมให้หุ้นส่วนเดิม

3. วิธีปรับปรุงสินทรัพย์/หนี้สิน ก่อนรับหุ้นส่วนใหม่

ข้อสังเกต

- ปรับปรุงสินทรัพย์หนี้สิน มีกำไร ทำให้ทุนของห้างเดิมเพิ่มขึ้น
- รับหุ้นส่วนใหม่ ใช้วิธีซื้อสิทธิในส่วนทุน หรือวิธีค่าความนิยม

โจทย์ตัวอย่าง

ห้างหุ้นส่วน ก ข
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 1 มกราคม 25x7

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน	
เงินสด	10,000	เจ้าหนี้การค้า	20,000
ลูกหนี้การค้า	20,000	ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน.-	
สินค้าคงเหลือ	50,000	ทุน-ก	120,000
เครื่องจักร	80,000	ทุน-ข	<u>100,000</u>
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>10,000</u>		220,000
อาคาร	<u>90,000</u>		
รวมสินทรัพย์	240,000	รวมหนี้สินและส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน	<u>240,000</u>

หุ้นส่วนทั้งสองตกลงแบ่งกำไรขาดทุนเท่ากัน ต่อมาได้รับ ค เข้ามาเป็นหุ้นส่วนใหม่โดยตกลงให้มีการปรับปรุงสินทรัพย์ และหนี้สินก่อนดังนี้

1. ลูกหนี้การค้าจำนวน 2,000 บาท ให้ตัดจำหน่ายเป็นหนี้สูญ
2. เครื่องจักรให้มีราคาเป็น 75,000 บาท
3. อาคารให้มีราคาลดลง 5,000 บาท
4. สินค้าให้มีราคาเป็น 70,000 บาท
5. ค่าเช่าค้างจ่ายมีจำนวน 1,000 บาท

หลังจากที่ได้ปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้ ค นำเงินมาซื้อสิทธิจากหุ้นส่วนเดิม จำนวน 50,000 บาทเพื่อให้ได้สิทธิในหุ้นส่วน 1/5

การบันทึกบัญชี เป็นดังนี้

25x7

ม.ค. 1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องจักร	5,000	
	สินค้ำคงเหลือ	20,000	
	ลูกหนี้การค้า		2,000
	อาคาร		5,000
	ค่าเช่าค้างจ่าย		1,000
	ทุน-ก (17,000x1/2)		8,500
	ทุน-ข (17,000x1/2)		8,500
	ปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินก่อนรับ ค เข้ามาเป็นหุ้นส่วนใหม่		
	ทุน-ก (128,500 × 1/5 = 25,700)	25,700	
	ทุน-ข (108,500 × 1/5 = 21,700)	21,700	
	ทุน-ค		47,400

หุ้นส่วนเดิม ก และ ข โอนทุนให้หุ้นส่วนใหม่ ค คนละ 1/5

จากการบันทึกบัญชี

$$\text{ทุน - ก} + \text{ผลต่างจากการปรับปรุง} = 120,000 + 8,500 = 128,500$$

$$\text{ทุน - ข} + \text{ผลต่างจากการปรับปรุง} = 100,000 + 8,500 = 108,500$$

$$\text{ก โอนทุนให้ ค} = 128,500 \times 1/5 = 25,700$$

$$\text{ข โอนทุนให้ ค} = 108,500 \times 1/5 = 21,700$$

$$\text{ทุน - ค} = \underline{\underline{47,400}}$$

โจทย์คำถาม

โจทย์สำหรับข้อ 1-3

ในวันที่ 1 มกราคม 25x1 หุ้นส่วน-ก และหุ้นส่วน-ข ร่วมกันจัดตั้งห้างหุ้นส่วน ก ข โดยนำเงินสดมาลงทุนคนละ 120,000 บาท และ 150,000 บาท ตามลำดับ และให้หุ้นส่วน-ข เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ห้างฯ ตกลงแบ่งกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์ ดังนี้

1. คิดเงินเดือนให้แก่หุ้นส่วนเดือนละ 3,000 บาท
2. คิดดอกเบี้ยทุนให้แก่หุ้นส่วนจากทุนที่นำมาลงในอัตรา 6%ต่อปี
3. ให้โบนัสแก่หุ้นส่วนผู้จัดการ 10% ของกำไรสุทธิก่อนหักโบนัส เงินเดือน และดอกเบี้ยทุน
4. กำไรส่วนที่เหลือให้แบ่งเท่ากัน

วันสิ้นปี 25x1 ห้างมีกำไรสุทธิ 200,000 บาท

ต่อมาในระหว่างปีที่ 2 ได้รับหุ้นส่วนใหม่เข้าห้างฯ คือ หุ้นส่วน-ค โดยให้ ค. นำเงินสดมาลงทุน 280,000 บาท และให้ ค. มีสิทธิในสวนทุนของห้างใหม่ 1/3 โดยใช้วิธีค่าความนิยม (หุ้นส่วน ก ข ไม่มีการถอนทุนและถอนใช้ส่วนตัว)

1. หุ้นส่วน-ก และหุ้นส่วน-ข จะได้รับส่วนแบ่งกำไรคน ละเท่าใด
 - ก. หส.-ก 89,100 บาท หส.-ข 110,900 บาท
 - ข. หส.-ก 90,210 บาท หส.-ข 109,790 บาท
 - ค. หส.-ก 93,200 บาท หส.-ข 106,800 บาท
 - ง. หส.-ก 88,888 บาท หส.-ข 111,112 บาท
 - จ. หส.-ก 100,000 บาท หส.-ข 100,000 บาท
2. เมื่อห้างฯได้รับหุ้นส่วน ค เข้ามาในห้างฯ มีค่าความนิยมเกิดขึ้น จำนวนเท่าใด
 - ก. ค่าความนิยม 90,000 บาท
 - ข. ค่าความนิยม 180,000 บาท
 - ค. ค่าความนิยม 290,000 บาท
 - ง. ค่าความนิยม 370,000 บาท
 - จ. ค่าความนิยม 570,000 บาท
3. เมื่อห้างหุ้นส่วนรับหุ้นส่วน-ค เข้ามาแล้ว ห้างจะมีทุนรวมทั้งสิ้นจำนวนเท่าใด (หุ้นส่วนไม่มีการถอนทุนในระหว่างงวด)
 - ก. ทุนของห้างฯ รวม 270,000 บาท
 - ข. ทุนของห้างฯ รวม 470,000 บาท
 - ค. ทุนของห้างฯ รวม 550,000 บาท
 - ง. ทุนของห้างฯ รวม 750,000 บาท
 - จ. ทุนของห้างฯ รวม 840,000 บาท

แสดงการคำนวณคำตอบข้อ 1-3

การแบ่งกำไรให้แก่หุ้นส่วน

รายการแบ่งกำไร	หุ้นส่วน ก	หุ้นส่วน ข	รวม
1. คิดเงินเดือนๆละ 3,000 บาทx12	36,000	36,000	72,000
2. ดอกเบี้ยทุน 6% ต่อปีจากทุนต้นงวด	7,200	9,000	16,200
3. คิดโบนัสให้หุ้นส่วน-ข 10%200,000x10%	-	20,000	20,000
4. กำไรที่เหลือแบ่งเท่ากัน	45,900	45,900	91,800
รวม	89,100	110,900	200,000

เมื่อรับ หุ้นส่วน ค เข้าใหม่ วิธีค่าความนิยม

ทุนของห้างใหม่ $3/1 \times 280,000 = 840,000$

ทุนจริงของห้าง $270,000 + 200,000 + 280,000 = 750,000$

ดังนั้น ค่าความนิยม = 90,000

ทุนของห้างใหม่ของ หุ้นส่วน ก ข และ ค = 840,000

โจทย์สำหรับข้อ 4-6

วันที่ 1 มกราคม 25x1 หุ้นส่วน-ก และหุ้นส่วน-ข ร่วมกันจัดตั้งห้างหุ้นส่วน ก ข โดยนำเงินสดมาลงทุนคนละ 130,000 บาท และ 160,000 บาท ตามลำดับ และให้หุ้นส่วน-ข เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ห้างฯตกลงแบ่งกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์ ดังนี้

1. คิดเงินเดือนให้แก่หุ้นส่วนเดือนละ 2,000 บาท
2. คิดดอกเบี้ยทุนให้แก่หุ้นส่วนจากทุนที่นำมาลงในอัตรา 6%ต่อปี
3. ให้โบนัสแก่หุ้นส่วนผู้จัดการ 10% ของกำไรสุทธิก่อนหักโบนัส เงินเดือน และดอกเบี้ยทุน
4. กำไรส่วนที่เหลือให้แบ่งเท่ากัน

วันสิ้นปี 25x1 ห้างมีกำไรสุทธิ 200,000 บาท

ต่อมาในระหว่างปีที่ 2 ได้รับหุ้นส่วนใหม่เข้าห้างฯ คือ หุ้นส่วน-ค โดยให้ ค ชื่อสิทธิในส่วนของห้างฯจำนวน 280,000 บาท และให้ ค มีสิทธิในส่วนของห้างใหม่ 2/5 (หุ้นส่วน ก ข ไม่มีการถอนทุนและถอนใช้ส่วนตัว)

4. หุ้นส่วน-ก และหุ้นส่วน-ข จะได้รับส่วนแบ่งกำไรคน ละเท่าใด
 - ก. หส.-ก 89,100 บาท หส.-ข 110,900 บาท
 - ข. หส.-ก 90,210 บาท หส.-ข 109,790 บาท
 - ค. หส.-ก 93,200 บาท หส.-ข 106,800 บาท
 - ง. หส.-ก 88,888 บาท หส.-ข 111,112 บาท
 - จ. หส.-ก 100,000 บาท หส.-ข 100,000 บาท
5. เมื่อห้างฯได้รับหุ้นส่วน ค เข้ามาในห้างฯ หุ้นส่วนใดได้รับโบนัส และจำนวนเท่าใด
 - ก. หุ้นส่วน ก และ ข ได้โบนัส 28,000 บาท
 - ข. หุ้นส่วน ก และ ข ได้โบนัส 84,000 บาท
 - ค. หุ้นส่วน ก และ ข ได้โบนัส 164,000 บาท
 - ง. หุ้นส่วน ค ได้โบนัส 28,000 บาท
 - จ. หุ้นส่วน ค ได้โบนัส 84,000 บาท
6. เมื่อห้างหุ้นส่วนรับหุ้นส่วน-ค เข้ามาแล้ว ห้างจะมีทุนรวมทั้งสิ้นจำนวนเท่าใด
 - ก. ทุนของห้างฯ รวม 290,000 บาท
 - ข. ทุนของห้างฯ รวม 404,600 บาท
 - ค. ทุนของห้างฯ รวม 490,000 บาท
 - ง. ทุนของห้างฯ รวม 770,000 บาท
 - จ. ทุนของห้างฯ รวม 840,000 บาท

แสดงการคำนวณคำตอบข้อ 4-6

การแบ่งกำไรให้แก่หุ้นส่วน

รายการแบ่งกำไร	หุ้นส่วน ก	หุ้นส่วน ข	รวม
1. คิดเงินเดือนๆละ 2,000 บาทx12	24,000	24,000	48,000
2. ดอกเบี้ยทุน 6% ต่อปีจากทุนต้นงวด	7,800	9,600	17,400
3. คิดโบนัสให้หุ้นส่วน-ข 10%200,000x10%	-	20,000	20,000
4. กำไรที่เหลือแบ่งเท่ากัน	57,300	57,300	114,600
รวม	89,100	110,900	200,000

เมื่อรับ หุ้นส่วน ค เข้าใหม่ วิธีซื้อสิทธิส่วนทุนของหุ้นส่วนเดิม วิธีโบนัส (เงินซื้อ 280,000 จ่ายนอกห้าง)

ทุนของห้าง $ก=130,000+89,100+ข=160,000+110,900 =490,000$

ให้ ค มีสิทธิในส่วนทุนของห้างใหม่ $2/5 \times 490,000 =196,000$

ก ขายสิทธิในส่วนทุนให้ ค $219,100 \times 2/5=87,640$

ข ขายสิทธิในส่วนทุนให้ ค $270,900 \times 2/5=108,360$

ก และ ข ได้รับโบนัสจาก ค $= 84,000$

ทุนของห้างใหม่ของ หุ้นส่วน ก ข และ ค $= 490,000 (290,000+200,000)$

เฉลยคำตอบ 1=ก 2=ก 3=จ 4= ก 5=ข 6=ค

การบัญชีบริษัทจำกัด

ความหมาย บริษัท จำกัด หมายถึง กิจการที่มีผู้ประกอบการอย่างน้อยสามถึงเจ็ดคนร่วมลงทุน โดยการแบ่งจำนวนทุนออกเป็นหุ้นๆ มูลค่าหุ้นละเท่า ๆ กัน และให้ผู้ลงทุนรับผิดชอบไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ตนถืออยู่

ประเภทบริษัทจำกัด

มี 2 ประเภท

1. บริษัทเอกชนจำกัด (Private Company)
2. บริษัทมหาชนจำกัด (Public Company)

หุ้นทุนของบริษัท

มี 2 ชนิด

1. หุ้นสามัญ (Common Stock)
2. หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock)

การบันทึกบัญชีของบริษัท

1. การจดทะเบียนทุน
2. การรับจองหุ้น
3. การรับชำระค่าหุ้น
4. การประกาศและจ่ายเงินปันผล
5. การคำนวณกำไรต่อหุ้น
6. การคำนวณจำนวนหุ้นถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

1. การจดทะเบียนทุน

ใช้วิธีการบันทึกความทรงจำ

Memo จดทะเบียนหุ้นสามัญ จำนวน 100,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

ทุนจดทะเบียน 10,000,000 บาท

2. รับจองหุ้น

รับจองหุ้นทั้งหมด ในราคาหุ้นละ 110 บาท กำหนดชำระ 2 งวด ๆ ละเท่ากัน และส่วนเกินมูลค่าชำระในครั้งแรก

Dr. ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	11,000,000	
Cr. ทุนหุ้นสามัญจองแล้ว		10,000,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ		1,000,000
รับจองหุ้นสามัญทั้งหมดในราคาหุ้นละ 110 บาท		

3. รับชำระค่าหุ้น

รับชำระค่าหุ้น งวดแรก 50% พร้อมส่วนเกินมูลค่าหุ้น

Dr. เงินสด	6,000,000	
Cr. ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ		6,000,000

รับชำระค่าหุ้นงวดแรก

รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 ทั้งหมด

Dr. เงินสด	5,000,000	
Cr. ลูกหนี้ค่าหุ้น		5,000,000

รับชำระค่าหุ้นงวดที่สอง ทั้งหมด

ออกใบหุ้นให้ผู้ชำระค่าหุ้นครบ

Dr. ทุนหุ้นสามัญจองแล้ว	10,000,000	
Cr. ทุนหุ้นสามัญ		10,000,000

ออกใบหุ้นจำนวน 100,000 หุ้น

4. การประกาศและจ่ายเงินปันผล

บริษัทมีกำไรสุทธิ 800,000 บาท ได้ประกาศในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ จ่ายเงินปันผลหุ้นละ 5 บาท และจ่ายให้ผู้ถือหุ้นในวันที่ 10 มีนาคมในปีเดียวกัน

วันประกาศ

25x6

ก.พ. 10 Dr. กำไรสะสม	500,000	
Cr. เงินปันผลค้างจ่าย		500,000

ประกาศจ่ายเงินปันผลหุ้นละ 5 บาท จำนวน 100,000 หุ้น

วันจ่ายเงินปันผล

มี.ค. 10 Dr. เงินปันผลค้างจ่าย	500,000	
Cr. เงินสด		500,000

5. การคำนวณกำไรต่อหุ้น

การคำนวณกำไรต่อหุ้น (Earning per share: EPS)

หมายถึง จำนวนกำไรต่อ 1 หุ้นของหุ้นสามัญที่ผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับในงวดบัญชีนั้น

โดยคำนวณจากกำไรสุทธิประจำปีหารด้วยจำนวนหุ้นสามัญ

$$\text{กำไรต่อหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ (บาท)}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก(หุ้น)}}$$

การคำนวณกำไรต่อหุ้น

กรณีถือหุ้นบางส่วนชำระค่าหุ้นไม่ครบรวมอยู่ด้วย ต้องเทียบจำนวนหุ้นดังกล่าวให้เป็นหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าก่อน

โจทย์ตัวอย่าง

บริษัทมีหุ้นที่จดทะเบียนและนำออกจำหน่ายรับชำระเต็มมูลค่าแล้ว จำนวน 100,000 หุ้น สิ้นปีบริษัทมีกำไรสุทธิ 800,000 บาท

การคำนวณกำไรต่อหุ้น

$$\begin{aligned} \text{กำไรต่อหุ้น} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}} \\ &= \frac{800,000}{100,000 \text{ หุ้น}} \\ &= 8 \text{ บาท/หุ้น} \end{aligned}$$

6. การคำนวณจำนวนหุ้นถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

กรณีที่ถือหุ้นบางส่วนชำระค่าหุ้นไม่ครบรวมอยู่ด้วย ต้องเทียบจำนวนหุ้นดังกล่าวให้เป็นหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าก่อน

โจทย์ตัวอย่าง (การคำนวณหุ้นถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)

บริษัท นิมิตรจำกัด มีทุนจดทะเบียนเป็นหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท นำออกจำหน่ายและได้รับชำระค่าหุ้นครบแล้วจำนวน 20,000 หุ้น ในราคาตามมูลค่า และหุ้นบุริมสิทธิ 6% ชนิดสะสมจำนวน 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท นำออกจำหน่ายและรับชำระค่าหุ้นครบแล้วในราคาตามมูลค่า เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิค้างจ่ายจนถึงปี 25x7 เป็นเวลา 3 ปี ในระหว่างปี 25x7 มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหุ้นสามัญดังนี้

1 มีนาคม	จำหน่ายหุ้นเพิ่มเติม	2,000 หุ้น
1 เมษายน	ซื้อคืนหุ้นสามัญ	3,000 หุ้น
1 กรกฎาคม	จ่ายหุ้นปันผล	1,500 หุ้น
1 กันยายน	ซื้อคืนหุ้นสามัญ	2,000 หุ้น

บริษัทมีกำไรสุทธิในวันที่ 31 ธันวาคม 25x7 จำนวน 950,000 บาท

แสดงการคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานของหุ้นทั้งสองชนิด

การคำนวณกำไรต่อหุ้นของหุ้นทั้งสองชนิด

ขั้นที่ 1 คำนวณหาจำนวนหุ้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มี 2 วิธี

วิธีที่ 1

วันที่	จำนวนหุ้น	ระยะเวลา (เดือน)	ผลคูณ
ม.ค.1	20,000	12	240,000
มี.ค.1	2,000	10	20,000
เม.ย.1	(3,000)	9	(27,000)
ก.ค.1	1,500	12	18,000
ก.ย.1	(2,000)	4	(8,000)
รวม	18,500	รวม	243,000

จำนวนหุ้นถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก $243,000/12=20,250$

แบบไม่ต้องหารด้วย 12

วันที่	จำนวนหุ้น	ระยะเวลา (เดือน)	ผลคูณ
ม.ค.1	20,000	12/12	20,000
มี.ค.1	2,000	10/12	1,667
เม.ย.1	(3,000)	9/12	(2,250)
ก.ค.1	1,500	12/12	1,500
ก.ย.1	(2,000)	4/12	(667)
รวม	18,500	รวม	20,250

วิธีที่ 2

วันที่	จำนวนหุ้น	ระยะเวลา (เดือน)	ผลคูณ
ม.ค.1	21,500	2	43,000
มี.ค.1	23,500	1	23,500
เม.ย.1	20,500	5	102,500
ก.ย.1	18,500	4	74,000
	รวม	12	243,000

จำนวนหุ้นถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก $243,000/12=20,250$

ขั้นที่ 2

คำนวณกำไรของหุ้นบุริมสิทธิและหุ้นสามัญ

กำไรสุทธิ	950,000
หัก เงินปันผลของหุ้นบุริมสิทธิ $(1,000,000 \times 6\% \times 3)$	<u>180,000</u>
เงินปันผลหุ้นสามัญ	<u>770,000</u>

ขั้นที่ 3

$$\begin{aligned}
 \text{คำนวณกำไรต่อหุ้นบุริมสิทธิและหุ้นสามัญ} \\
 \text{กำไรต่อหุ้น (EPS) หุ้นบุริมสิทธิ} &= \frac{\text{กำไรสุทธิของหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นบุริมสิทธิที่จำหน่ายแล้ว}} \\
 \text{กำไรต่อหุ้น (EPS) หุ้นบุริมสิทธิ} &= \frac{180,000 \text{ บาท}}{10,000 \text{ หุ้น}} \\
 &= 18 \text{ บาท/หุ้น} \\
 \text{กำไรต่อหุ้น (EPS) หุ้นสามัญ} &= \frac{\text{กำไรสุทธิของหุ้นสามัญ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก}} \\
 \text{กำไรต่อหุ้น (EPS) หุ้นสามัญ} &= \frac{770,000 \text{ บาท}}{20,250 \text{ หุ้น}} \\
 &= 38.03 \text{ บาท/หุ้น}
 \end{aligned}$$

โจทย์ตัวอย่าง (กำไรต่อหุ้น)

บริษัท สามสอ จำกัด มีทุนจดทะเบียนเป็นหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท
 นำออกจำหน่ายและได้รับชำระค่าหุ้นครบแล้วจำนวน 40,000 หุ้น
 ในวันสิ้นงวดบัญชีปี 25x7 บริษัทมีกำไรสุทธิจำนวน 500,000 บาท
 คำนวณหากำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานของบริษัท สามสอ จำกัด

การคำนวณหากำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานของบริษัท สามสอ จำกัด

$$\begin{aligned}
 \text{กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (EPS)} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่จำหน่ายแล้ว}} \\
 \text{กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (EPS)} &= \frac{500,000 \text{ บาท}}{40,000 \text{ หุ้น}} \\
 \text{กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (EPS)} &= 12.50 \text{ บาท/หุ้น}
 \end{aligned}$$

โจทย์ตัวอย่าง การคำนวณกำไรต่อหุ้น

บริษัท สีสักดิ์ จำกัด (มหาชน) มีทุนจดทะเบียนและนำออกจำหน่ายแล้ว ดังนี้

1. จดทะเบียนหุ้นบุริมสิทธิ 10% จำนวน 10,000 หุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 100 บาท นำออกจำหน่ายและได้รับชำระค่าหุ้นครบแล้วจำนวน 10,000 หุ้น ในราคาสูงกว่ามูลค่า 2% ซึ่งเป็นหุ้นบุริมสิทธิที่แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญได้ในจำนวน 15,000 หุ้น โดยกำหนดให้แปลงสภาพในราคาตามมูลค่า

2. จดทะเบียนเป็นหุ้นสามัญ 100,000 หุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 100 บาท นำออกจำหน่ายและได้รับชำระค่าหุ้นครบแล้วจำนวน 80,000 หุ้นในราคาสูงกว่ามูลค่า 5%

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับทุน มีดังนี้.-

เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 25x3 บริษัทซื้อหุ้นสามัญกลับคืนมาจำนวน 10,000 หุ้น ในราคาสูงกว่ามูลค่า 6% และยังไม่ได้นำออกจำหน่าย วันสิ้นงวดบัญชีปี 25x3 บริษัทมีกำไรสุทธิ จำนวน 800,000 บาท

นอกจากนี้ บริษัทฯ ให้สิทธิพนักงานซื้อหุ้นสามัญจำนวน 1,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 100 บาท สิทธิหมดอายุในวันที่ 31 มีนาคม 25x4

1. ให้คำนวณหากำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (Primary earnings per share: EPS)
2. ให้คำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลด (Fully diluted earnings per share)

แสดงการคำนวณประกอบ

กำไรขั้นพื้นฐาน	
กำไรสุทธิ	800,000
หัก เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ(1,000,000 x10/100)	<u>100,000</u>
เงินปันผลหุ้นสามัญ	<u>700,000</u>
กำไรต่อหุ้น (EPS) ขั้นพื้นฐาน	= $\frac{\text{กำไรสุทธิ-เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$
	$\frac{800,000 - 100,000}{80,000 - 10,000}$
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	= 10 บาท

กำไรต่อหุ้นปรับลด

จำนวนหุ้นสามัญที่นำออกจำหน่ายแล้ว	= 80,000 หุ้น
จำนวนหุ้นบุริมสิทธิที่แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญได้	
ในอัตรา 1 : 2	= 15,000 หุ้น
สิทธิของพนักงานที่จะซื้อหุ้นสามัญได้	= 1,000 หุ้น
รวมหุ้นทั้งหมด	= 96,000 หุ้น
หัก หุ้นสามัญซื้อคืน	= 10,000 หุ้น
คงเหลือ	= 86,000 หุ้น

กำไรต่อหุ้นปรับลด

กำไรต่อหุ้นปรับลด (Dilute EPS) =	$\frac{\text{กำไรสุทธิ-เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญถ่วงน้ำหนัก+ จำนวนหุ้นเทียบเท่าหุ้นสามัญ}}$
	$\frac{800,000 - 100,000}{86,000}$
กำไรต่อหุ้นลดลงเต็มที่	= 8.14 บาท

โจทย์คำถาม

สำหรับข้อ 1-6

บริษัท วนา จำกัด มีข้อมูลในปี 25x7 4 รายการ มีดังนี้

- 1) 1 ม.ค. 25x7 บริษัทจดทะเบียนทุนหุ้นสามัญจำนวน 1,500,000 หุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 10 บาท นำออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้วจำนวน 1,000,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 12 บาท
- 2) บริษัทมีกำไรก่อนภาษีปี 25x7 1,200,000 บาท

- 3) 2 มกราคม 25x7 บริษัทจำหน่ายหุ้นกู้แปลงสภาพชนิด 10% ในราคามูลค่า 5,000,000 บาท โดยหุ้นกู้มูลค่า 1,000 บาท แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญได้ 100 หุ้น
- 4) บริษัทเสียภาษี อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล 20%

1. ในวันสิ้นปี 25x7 บริษัทฯ มีจำนวนหุ้นสามัญที่อยู่ในมือบุคคลภายนอกและรวมหุ้นกู้แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญได้ จำนวนทั้งสิ้นเท่าใด

- ก. 1,000,100 หุ้น
- ข. 1,200,000 หุ้น
- ค. 1,500,000 หุ้น
- ง. 1,500,100 หุ้น
- จ. 2,000,000 หุ้น

2. บริษัทฯ มีจำนวนหุ้นสามัญถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ของปี 25x7 จำนวนกี่หุ้น

- ก. 1,000,000 หุ้น
- ข. 1,200,000 หุ้น
- ค. 1,500,000 หุ้น
- ง. 1,500,100 หุ้น
- จ. 2,000,000 หุ้น

3. บริษัทฯ มีกำไรสุทธิหลังภาษีเพื่อใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นของปี 25x7 จำนวนเท่าใด

- ก. 240,000 บาท
- ข. 960,000 บาท
- ค. 1,200,000 บาท
- ง. 1,440,000 บาท
- จ. 2,160,000 บาท

4. บริษัทฯ มีกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน ณ วันสิ้นปี 25x7 จำนวนเท่าใด

- ก. 0.48 บาทต่อหุ้น
- ข. 0.64 บาทต่อหุ้น
- ค. 0.80 บาทต่อหุ้น
- ง. 0.96 บาทต่อหุ้น
- จ. 1.20 บาทต่อหุ้น

5. บริษัทฯ มีกำไรต่อหุ้นปรับลด ณ วันสิ้นปี 25x7 จำนวนเท่าใด

- ก. 0.48 บาทต่อหุ้น
- ข. 0.64 บาทต่อหุ้น
- ค. 0.80 บาทต่อหุ้น
- ง. 0.96 บาทต่อหุ้น
- จ. 1.20 บาทต่อหุ้น

6. ในวันสิ้นงวดปี 25x7 บริษัทฯ จะมีส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งสิ้นจำนวนเท่าใด

- ก. 10,000,000 บาท
- ข. 12,000,000 บาท

ค. 12,960,000 บาท

ง. 13,200,000 บาท

จ. 15,960,000 บาท

เฉลยคำตอบ 1=ค 2=ก 3=ข 4=ง 5=ข 6=ค

การคำนวณคำตอบของข้อ 1-6

หุ้นสามัญจดทะเบียน 1,500,000 หุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 10 บาทเป็นเงิน 15,000,000 บาท

หุ้นสามัญนำออกขาย 1,000,000 หุ้น ราคาขายหุ้นละ 12 บาท เป็นเงิน 12,000,000 บาท

ดังนั้น หุ้นสามัญที่อยู่ในมือบุคคลภายนอก 1,000,000 หุ้น เป็นเงินทุน 12,000,000 บาท

หุ้นที่แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญได้ $5,000,000 / 1,000 = 5,000 \times 100 = 500,000$ หุ้น

ดังนั้น รวมหุ้นสามัญและเทียบเท่าหุ้นสามัญ $1,000,000 + 500,000 = 1,500,000$ หุ้น

กำไรสุทธิก่อนภาษี 1,200,000 บาท

ภาษีเงินได้ 20% 240,000 บาท

กำไรสุทธิหลังภาษี 960,000 บาท

ดังนั้น กำไรสุทธิหลังภาษีที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้น = 960,000 บาท

$$\text{กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน} = \frac{\text{กำไรสุทธิหลังภาษี}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}} = \frac{960,000 \text{ บาท}}{1,000,000 \text{ หุ้น}} = 0.96 \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned} \text{กำไรต่อหุ้นปรับลด} &= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังภาษี}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ} + \text{หุ้นเทียบเท่าหุ้นสามัญ}} \\ &= \frac{960,000 \text{ บาท}}{1,000,000 + 500,000 \text{ หุ้น}} = 0.64 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ดังนั้น ส่วนของผู้ถือหุ้นรวมของกิจการ

ทุนหุ้นสามัญจำหน่ายแล้ว 10,000,000

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ 2,000,000

กำไรสุทธิ 960,000

รวม 12,960,000

การบัญชีหนี้สินหมุนเวียน

ความหมาย

หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง หนี้สินที่มีระยะเวลาการชำระคืนภายใน 1 ปี หรือภายในรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของกิจการด้วยสินทรัพย์หมุนเวียน หรือด้วยการก่อหนี้สินระยะสั้นอื่นแทน

ประเภทหนี้สินหมุนเวียน

หนี้สินหมุนเวียนแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. **หนี้สินหมุนเวียนที่กำหนดมูลค่าได้แน่นอน** หนี้สินหมุนเวียนประเภทนี้สามารถกำหนดมูลค่าที่ต้องชำระคืนเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน ตัวอย่างหนี้สินหมุนเวียนที่กำหนดมูลค่าได้แน่นอน ได้แก่

1. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร (Bank Overdraft)
2. เงินกู้ยืมระยะสั้น (Short-term Loans)
3. เจ้าหนี้การค้า (Accounts Payable)
4. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expenses)
5. ตั๋วเงินจ่าย (Notes Payable)
6. ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี (Current Maturities of Long-term Debt)
7. เงินปันผลค้างจ่าย (Dividends Payable)
8. ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย (Value Added Tax Payable)
9. รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenues)
10. หนี้สินเกี่ยวกับพนักงาน (Employee-Related Liabilities)
11. เงินมัดจำที่กิจการต้องจ่ายคืน (Refundable Deposit)

ข. **หนี้สินหมุนเวียนที่กำหนดมูลค่าโดยการประมาณ** หนี้สินหมุนเวียนประเภทนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของประมาณการหนี้สิน หากประมาณการหนี้สินเป็นหนี้สินที่กิจการจะต้องชำระภายใน 1 ปี หรือหนึ่งรอบระยะเวลาดำเนินงาน เช่น

1. การขายบัตรกำนัลหรือบัตรของขวัญ (Sales of Gift Voucher)
2. การให้ลูกค้าสะสมคูปอง (Premiums and Coupons)
3. การรับประกันคุณภาพสินค้า (Guarantee and Warranty Costs)

โจทย์คำถาม

1. ข้อใดไม่ใช่ประมาณการหนี้สิน
 - ก. รายได้รับล่วงหน้า
 - ข. หนี้สินบัตรกำนัล
 - ค. หนี้สินประกันคุณภาพสินค้า
 - ง. หนี้สินค่าสมนาคุณ
 - จ. หนี้สินบัตรของขวัญของธนาคาร
2. หนี้สินใดที่จัดได้ว่าเป็นประมาณการหนี้สิน
 - ก. ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย
 - ข. ตั๋วเงินขายลดที่ยังไม่ถึงกำหนด
 - ค. คดีความฟ้องร้องที่ศาลยังไม่ได้พิพากษา
 - ง. หนี้สินจากการรับประกันคุณภาพสินค้า
 - จ. เงินมัดจำรับจากการให้เช่าอาคารพาณิชย์
3. รายการใดควรแสดงในงบแสดงฐานะการเงินก่อนหนี้สินรายการอื่น
 - ก. เจ้าหนี้การค้า
 - ข. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

- ค. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร
 ง. เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน
 จ. ตัวเงินจ่ายการค้า
4. หนี้สินใดที่จัดได้ว่าเป็นประมาณการหนี้สินหมุนเวียน
- ก. ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย
 ข. ตัวเงินขายลดที่ยังไม่ถึงกำหนด
 ค. คดีความฟ้องร้องที่ศาลยังไม่ได้พิพากษา
 ง. หนี้สินจากการรับประกันคุณภาพสินค้า
 จ. กิจการค้าประกันเงินกู้ธนาคารให้บริษัทย่อย
5. หนี้สินใดไม่เป็นหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น (Contingent Liabilities)
- ก. เงินปันผลค้างจ่ายผู้ถือหุ้นสามัญ
 ข. ตัวเงินขายลดที่ยังไม่ถึงกำหนด
 ค. คดีความฟ้องร้องที่ศาลยังไม่ได้พิพากษา
 ง. หนี้สินจากการค้าประกันกู้ให้พนักงาน
 จ. กิจการค้าประกันเงินกู้ธนาคารให้บริษัทย่อย
6. บริษัทได้ซื้อสินค้ามูลค่าตามใบเสนอราคา 50,000 บาท ได้รับส่วนลดการค้า 3% เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30 ต่อมาอีก 15 วัน บริษัทได้ออกตั๋วเงินเพื่อชำระค่าสินค้า อายุ 60 วัน อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปี เมื่อตั๋วเงินครบกำหนด บริษัทจะต้องจ่ายเงินตามตั๋วพร้อมดอกเบี้ยจำนวนเท่าใด (กำหนดให้ใช้ 1 ปี = 360 วัน)
- ก. 48,500 บาท
 ข. 48,985 บาท
 ค. 49,345 บาท
 ง. 50,000 บาท
 จ. 50,500 บาท
7. บริษัทได้ซื้อสินค้ามูลค่าตามใบเสนอราคา 60,000 บาท ได้รับส่วนลดการค้า 3% เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30 ต่อมาอีก 15 วัน บริษัทได้ออกตั๋วเงินเพื่อชำระค่าสินค้า อายุ 90 วัน อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปีเมื่อตั๋วเงินครบกำหนด บริษัทจะต้องจ่ายเงินตามตั๋วพร้อมดอกเบี้ยจำนวนเท่าใด (กำหนดให้ใช้ 1 ปี = 360 วัน)
- ก. 58,200 บาท
 ข. 59,073 บาท
 ค. 59,100 บาท
 ง. 60,873 บาท
 จ. 60,900 บาท
8. บริษัท รัชมี จำกัด ประกอบธุรกิจผลิตรถยนต์ และพบว่าระบบหยุดรถของรถยนต์มีข้อบกพร่องทำให้ผู้ใช้รถยนต์ที่ผลิตผลิตขึ้นมาได้รับบาดเจ็บจำนวน 50 ราย และฟ้องเรียกว่าเสียหายจากบริษัทรวม 22 ล้านบาทตั้งแต่ต้นปี 25x2 แต่ทนายความของบริษัท ค่อนข้างแน่ใจว่าบริษัทอาจแพ้คดี แต่ค่าเสียหายไม่น่าจะเกิน 10 ล้านบาท ซึ่งจะตัดสินในปี 25x3 บริษัท รัชมี จำกัด จะรับรู้รายการหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินในปี 25x2 หรือไม่ อย่างไร

- ก. บันทึกตั้งเป็นหนี้สินจำนวน 10 ล้านบาท
 ข. บันทึกตั้งหนี้สินจำนวน 10 ล้านบาท และตั้งหนี้สินประมาณการจำนวน 12 ล้านบาท
 ค. บันทึกตั้งประมาณการหนี้สินจำนวน 10 ล้านบาท และเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน บริษัทมีหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นประมาณ 12 ล้านบาท
 ง. เปิดเผยหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในหมายเหตุ ประกอบงบการเงินจำนวน 10 ล้านบาท
 จ. เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน มีหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น 22 ล้านบาท

การคำนวณคำตอบ ข้อ 6-7

ซื้อสินค้า	50,000
ได้รับส่วนลดการค้า 3%	<u>1,500</u>
มูลค่าที่ซื้อ	48,500
ออกตัวชำระหนี้ค่าสินค้ามูลค่า	48,500
บวก ดอกเบี้ยตัวเมื่อครบกำหนด $48,500 \times 6\% \times 60/360 =$	<u>485</u>
มูลค่าตัวเมื่อครบกำหนด(หน้าตัว+ดอกเบี้ย)	48,985

ซื้อสินค้า	60,000
หัก ได้รับส่วนลดการค้า 3%	<u>1,800</u>
มูลค่าที่ซื้อ	58,200
ออกตัวชำระหนี้ค่าสินค้ามูลค่า	58,200
บวก ดอกเบี้ยตัวเมื่อครบกำหนด $58,200 \times 6\% \times 90/360 =$	<u>873</u>
มูลค่าตัวเมื่อครบกำหนด (หน้าตัว + ดอกเบี้ย)	59,073

เฉลยคำตอบ 1=ก 2=ง 3=ค 4=ง 5=ก 6=ข 7=ข 8=ค

การบัญชีหนี้สินไม่หมุนเวียน

ความหมาย

หนี้สินไม่หมุนเวียน หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของที่มีกำหนดชำระคืนเกินกว่า 1 ปี หรือเกินกว่ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติแล้วแต่เวลาใดจะนานกว่า โดยปกติหนี้สินไม่หมุนเวียนจะมีจำนวนเงินค่อนข้างสูงและใช้เวลานานในการชำระ

ประเภทของตราสารหนี้ระยะยาว

ตราสารหนี้ที่จะกล่าวถึงในบทนี้ครอบคลุมเฉพาะตราสารหนี้ระยะยาวซึ่งจัดประเภทเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียนเท่านั้น ตราสารหนี้ระยะยาวดังกล่าวแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ตราสารหนี้ที่ไม่มีการซื้อขายในตลาดทุน
2. ตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุน

1. ตราสารหนี้ที่ไม่มีการซื้อขายในตลาดทุน

ตราสารหนี้ที่ไม่มีการซื้อขายในตลาดทุนเป็นตราสารหนี้หรือสัญญาที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายและจะผูกพันบุคคล 2 ฝ่ายนั้นจนกว่าตราสารหนี้จะครบกำหนด ตราสารหนี้ดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนมือโดยการซื้อขายในตลาดทุนได้ แต่อาจเปลี่ยนมือได้โดยวิธีการอื่น เช่น การลงลายมือชื่อสลักหลังตราสารเพื่อโอนให้กับผู้ถือตราสารคนต่อไป ตัวอย่างที่สำคัญของตราสารหนี้ที่ไม่มีการซื้อขายในตลาดทุน ได้แก่ สัญญาเงินกู้ยืมและตั๋วเงินจ่าย

สัญญาเงินกู้ยืมเงินระยะยาว (Long-term loans)

สัญญาเงินกู้ระยะยาวเป็นสัญญาที่ผู้กู้ตกลงจะใช้คืนเงินให้ผู้ให้กู้เมื่อครบกำหนดพร้อมทั้งดอกเบี้ยสัญญาเงินกู้ระยะยาวมีระยะเวลาครบกำหนดเกินกว่า 1 ปี และจะใช้ข้อสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงิน เช่น กิจการให้ที่ดินเป็นหลักประกันในการขอกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อซื้อเครื่องจักรขนาดใหญ่ ผู้กู้จะต้องผ่อนจ่ายเงินเป็นงวดๆ งวดละเท่าๆ กันตลอดอายุของสัญญาเงินกู้ ซึ่งจะรวมทั้งดอกเบี้ยและเงินต้นบางส่วน

ตั๋วเงินจ่ายระยะยาว (Long-term note payable)

ตั๋วเงินจ่ายระยะยาวมีลักษณะเหมือนตั๋วเงินจ่ายที่เป็นหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งได้กล่าวถึงในเรื่องหนี้สินหมุนเวียน แต่อายุของตั๋วเงินเกินกว่า 1 ปี หรือ 1 รอบระยะเวลาดำเนินงาน การบันทึกบัญชีหนี้สินไม่หมุนเวียนประเภทตั๋วเงินจ่ายระยะยาวจะมีลักษณะเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีตั๋วเงินจ่ายที่เป็นหนี้สินหมุนเวียน

2. ตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุน

ตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุนเป็นตราสารที่มีตลาดซื้อขายรองรับอย่างเป็นทางการตราสารหนี้เหล่านี้สามารถเปลี่ยนมือได้โดยการซื้อขายในตลาดทุนตลอดอายุของตราสารหนี้ (นอกเหนือไปจากการลงลายมือชื่อสลักหลังตราสารเพื่อโอนให้กับผู้ถือตราสารคนต่อไป) ตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุนอาจเป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลหรือเอกชนก็ได้

ตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุนจะมีการกำหนดรายการต่อไปนี้ไว้อย่างชัดเจน

- (1) มูลค่าที่ตราไว้หรือราคาตามมูลค่า (Par value หรือ Face value) ซึ่งหมายถึงจำนวนเงินต้น ที่ต้องจ่ายชำระ ณ วันที่หุ้นกู้ครบกำหนด
- (2) อัตราการจ่ายดอกเบี้ย (Coupon or Stated rate)
- (3) งวดการจ่ายดอกเบี้ย

ประเภทของตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุน

ตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุนสามารถจำแนกตามลักษณะของตราสารหนี้ได้ ดังนี้

1. จำแนกตามผู้ออกตราสารหนี้

1.1 พันธบัตรรัฐบาล (Government Bonds) เป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยกระทรวงการคลัง จัดเป็นตราสารที่ไม่มีความเสี่ยงจากการผิดนัดการชำระหนี้ทั้งดอกเบี้ยและเงินต้น พันธบัตรรัฐบาลจะมีอายุเกิน 1 ปี

1.2 หุ้นกู้ (Corporate Bonds) เป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยภาคเอกชนเพื่อระดมทุนไปใช้ในกิจการ ตราสารหนี้ชนิดนี้มีการออกแบบในลักษณะต่างๆ เพื่อจูงใจผู้ลงทุน ความเสี่ยงที่ผู้ออกจะผิดนัดการชำระหนี้ทั้งดอกเบี้ยและเงินต้นจะสะท้อนอยู่ในอัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการเพื่อชดเชยความเสี่ยง หุ้นกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงจะมีความเสี่ยงมากกว่าหุ้นกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ

2. จำแนกตามลักษณะการถือกรรมสิทธิ์

2.1 ตราสารหนี้ชนิดระบุชื่อผู้ถือหรือชนิดจดทะเบียน (Registered Bonds) เป็นตราสารหนี้ที่จะจ่ายเงินให้แก่ผู้ที่มีชื่อในตราสารหนี้และได้จดทะเบียนกรรมสิทธิ์ไว้ที่นายทะเบียน กิจการผู้ออกตราสารหนี้จะจ่ายดอกเบี้ยของตราสารหนี้โดยส่งเช็คทางไปรษณีย์หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารตามที่ผู้มีชื่อในตราสารหนี้ได้แจ้งไว้ การโอนกรรมสิทธิ์ในตราสารหนี้ไปให้บุคคลอื่นต้องทำโดยการจดทะเบียน โดยผู้โอนตราสารหนี้จะต้องแจ้งให้กิจการผู้ออกตราสารหนี้ทราบเพื่อแก้ไขข้อมูลในสมุดทะเบียนผู้ถือตราสารหนี้ให้ถูกต้อง

2.2 ตราสารหนี้ชนิดไม่ระบุชื่อผู้ถือหรือชนิดจ่ายเงินแก่ผู้ถือ (Coupon or Bearer Bonds) เป็นตราสารหนี้ที่จ่ายเงินให้กับผู้ถือตราสารหนี้ โดยไม่ได้มีการจดทะเบียนชื่อและที่อยู่ของผู้ถือหุ้นไว้ ดังนั้น ผู้ที่มีตราสารหนี้ไว้ในครอบครองถือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ ตราสารหนี้ชนิดนี้จะมีบัตรรับดอกเบี้ยทุกๆงวดตลอดอายุตราสารหนี้แนบติดกับตราสารหนี้ โดยบัตรรับดอกเบี้ยจะระบุวันจ่ายดอกเบี้ยและจำนวนเงินที่ผู้ลงทุนจะได้รับ เมื่อครบกำหนดจ่ายดอกเบี้ยแต่ละครั้ง ผู้ถือตราสารหนี้จะดัดบัตรรับดอกเบี้ยใบนั้นออกจากตราสารหนี้ เช่นชื่อสลักหลังแล้วส่งให้ธนาคารเรียกเก็บเงินให้ หรืออาจนำบัตรรับดอกเบี้ยไปรับดอกเบี้ยด้วยตนเอง

3. จำแนกตามความเสี่ยงหรือสิทธิเรียกร้อง

3.1 ตราสารหนี้ที่มีสินทรัพย์ค้ำประกัน (Secured or Mortgage Bonds) หมายถึง ตราสารหนี้ที่กิจการผู้ออกจัดให้มีสินทรัพย์ชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นหลักประกันในการออกตราสารหนี้ ในกรณีที่กิจการผิดสัญญา ผู้ถือตราสารหนี้สามารถเรียกร้องสิทธิในสินทรัพย์ที่นำมาเป็นหลักประกัน เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่น หลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันตราสารหนี้จะเป็นอสังหาริมทรัพย์

3.2 ตราสารหนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Unsecured Bonds) หมายถึง ตราสารหนี้ที่กิจการผู้ออกไม่ได้จัดให้มีสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ออกตราสารหนี้นั้น หุ้นกู้ชนิดนี้ถูกจัดเป็นหนี้สินอันดับรองของกิจการ (Subordinated or Junior Debt) กล่าวคือ เมื่อเลิกกิจการหรือกิจการล้มละลาย ผู้ถือหุ้นกู้จะได้รับชำระหนี้หลังจากที่กิจการชำระหนี้ให้แก่หนี้สินอันดับแรกแล้ว (Senior Debt)

4. จำแนกตามลักษณะการไถ่ถอน

4.1 ตราสารหนี้ที่ครบกำหนดไถ่ถอนในวันเดียว (Term Bonds) เป็นตราสารหนี้ชนิดที่กิจการผู้ออกจะชำระคืนเงินต้นทั้งหมดในวันที่ครบกำหนดวันเดียว เช่น บริษัท ก จำกัด ออกหุ้นกู้ 5,000,000 บาท ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 25x1 อายุ 7 ปี หุ้นกู้นี้จะครบกำหนดไถ่ถอนในวันที่ 31 มกราคม 25x8 กิจการต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ถือหุ้นกู้ตามกำหนดระหว่างอายุของหุ้นกู้ และชำระเงินต้นจำนวน 5,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยค้างชำระนับจากวันจ่ายดอกเบี้ยครั้งล่าสุดให้ผู้ถือหุ้นกู้ในวันที่ 31 มกราคม 25x8

4.2 ตราสารหนี้ที่ผ่อนชำระเป็นงวด (Serial Bonds) เป็นตราสารหนี้ที่กำหนดวันไถ่ถอนเป็นงวดๆ ที่แตกต่างกันเพื่อไม่ให้ผู้ออกตราสารหนี้มีภาระที่จะต้องจ่ายเงินชำระหนี้ครั้งเดียวเป็นจำนวนมาก เช่น ณ วันที่ 1 มกราคม 25x1 บริษัท ก จำกัด ออกหุ้นกู้ 10,000,000 บาท อายุ 5 ปี กิจการอาจกำหนดวันไถ่ถอนคืนทุกสิ้นปี ปีละ 2,000,000 บาท ดังนั้น งวดแรกที่กิจการจะต้องไถ่ถอนหุ้นกู้คือวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 จำนวน 2,000,000 บาท และงวดที่ 2 ในวันที่ 31 ธันวาคม 25x2 อีก 2,000,000 บาท เรื่อยไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 25x5 กิจการจึงจะไถ่ถอนหุ้นกู้งวดสุดท้ายเป็นเงิน 2,000,000 บาท ซึ่งตลอดระยะเวลาการออกหุ้นกู้ กิจการต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ถือหุ้นกู้ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้

4.3 ตราสารหนี้ชนิดที่ผู้ออกมีสิทธิขอไถ่ถอนก่อนครบกำหนด (Callable Bonds) เป็นตราสารหนี้ที่กิจการผู้ออกสามารถขอจ่ายคืนเงินต้นให้แก่ผู้ถือได้ก่อนวันครบกำหนด โดยปกติราคาไถ่ถอน (Call Price) จะสูงกว่ามูลค่าตามบัญชีของตราสารหนี้ ณ วันที่ไถ่ถอน เนื่องจากการชดเชยดอกเบี้ยที่ขาดไปให้กับผู้ถือตราสารหนี้ ตราสารหนี้ประเภทนี้ให้สิทธิกับผู้ถือที่จะไถ่ถอนได้ก่อนกำหนดหากกิจการผู้ออกมีความพร้อมและไม่ต้องการมีภาระค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยอีกต่อไป

4.4 ตราสารหนี้ชนิดที่ผู้ถือมีสิทธิเรียกคืนเงินก่อนครบกำหนด (Puttable Bonds) เป็นตราสารหนี้ที่ผู้ออกให้สิทธิกับผู้ถือในการไถ่ถอนตราสารหนี้ก่อนครบกำหนด ซึ่งผู้ถือมีสิทธิเลือกว่าจะไถ่ถอนหรือไม่ก็ได้ เช่น หากผู้ถือตราสารหนี้เห็นว่าความเสี่ยงที่ผู้ออกตราสารหนี้จะผิดนัดชำระหนี้มีสูงขึ้น ผู้ถืออาจใช้สิทธิในการขอให้ผู้ออกไถ่ถอนตราสารหนี้ชนิดนี้

5. จำแนกตามการออกพร้อมสิทธิเลือก

5.1 ตราสารหนี้แปลงสภาพ (Convertible Bonds) หมายถึง ตราสารหนี้ที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือในการแปลงสภาพตราสารหนี้เป็นหุ้นสามัญได้เมื่อต้องการ สิทธิในการแปลงสภาพดังกล่าวไม่สามารถแยกออกจากตราสารหนี้ได้ (Non-detachable) ซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด ตัวอย่างของตราสารหนี้แปลงสภาพที่พบโดยทั่วไปได้แก่ หุ้นกู้แปลงสภาพ การใช้สิทธิในการแปลงสภาพของผู้ถือหุ้นจะเปลี่ยนสถานะของผู้ถือหุ้นจากเจ้าหนี้เป็นเจ้าของกิจการ การออกตราสารหนี้ชนิดนี้เป็นการจูงใจให้มีผู้ลงทุนในตราสารหนี้ของกิจการมากยิ่งขึ้น ในกรณีที่ผู้ถือตราสารหนี้พิจารณาว่าอัตราดอกเบี้ยของตราสารหนี้ที่ได้รับนั้นต่ำกว่าอัตราเงินปันผลที่กิจการจ่ายให้กับผู้ถือหุ้นสามัญ ผู้ถือตราสารหนี้สามารถใช้สิทธิแปลงสภาพตราสารหนี้ที่ถืออยู่เป็นหุ้นสามัญตามเงื่อนไขที่กำหนด เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในกำไรสุทธิของกิจการเพิ่มขึ้น ตราสารหนี้ชนิดนี้ถือเป็นเครื่องมือทางการเงินประเภทกึ่งหนี้กึ่งทุน (Hybrid Instruments)

5.2 ตราสารหนี้ควบใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ (Debenture with Equity Warrants) เป็นตราสารหนี้ที่มีลักษณะกึ่งหนี้กึ่งทุนคล้ายกับตราสารหนี้แปลงสภาพ แต่แตกต่างกันที่ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นสามัญที่สามารถแยกออกจากตราสารหนี้ได้ (Detachable) ผู้ถือใบสำคัญแสดงสิทธิสามารถจำหน่ายจ่ายโอนใบสำคัญแสดงสิทธิแยกต่างหากจากตราสารหนี้ ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นสามัญจะกำหนดเงื่อนไขการซื้อหุ้นสามัญไว้ เช่น จำนวน ราคา และระยะเวลาการใช้สิทธิ

การบัญชีเกี่ยวกับตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุนจะมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าเงินกู้ยืมระยะยาวและตั๋วเงินจ่ายระยะยาว โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ลักษณะของตราสารหนี้ อัตราดอกเบี้ยของตราสารหนี้ ราคาที่จำหน่ายตราสารหนี้ ระยะเวลาในการจำหน่ายตราสารหนี้ เป็นต้น

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตราสารหนี้ (หุ้นกู้)

โจทย์ตัวอย่าง หุ้นกู้-ขายต่ำกว่ามูลค่า

เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x8 บริษัท เชียงราย จำกัด (มหาชน) ออกจำหน่ายหุ้นกู้ 12% ราคาตามมูลค่า 800,000 บาท อายุ 8 ปี หุ้นกู้ลงวันที่ 1 มกราคม 25x8 จำหน่ายได้ในราคา 720,000 บาท ดอกเบี้ยจ่ายทุกวันที่ 30 มิถุนายน และ 31 ธันวาคม บริษัทปิดบัญชีทุกวันที่ 31 ธันวาคม ใช้วิธีเส้นตรงในการตัดส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ อัตราดอกเบี้ยในตลาด 14%

1. บันทึกรายการเกี่ยวกับหุ้นกู้ในสมุดรายวันทั่วไปสำหรับปี 25x8
2. ตารางแสดงการจ่ายดอกเบี้ยและตัดส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้
3. แสดงรายการเกี่ยวกับหุ้นกู้ในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x8

25x8

มกราคม 1	เงินสด	720,000	
	ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้	80,000	
	หุ้นกู้ 12%		800,000
	จำหน่ายหุ้นกู้ในราคาต่ำกว่ามูลค่า		
มิถุนายน 30	ดอกเบี้ยจ่าย	53,000	
	เงินสด		48,000
	ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้		5,000
	จ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้พร้อมตัดส่วนลด งวดที่ 1		
ธันวาคม 31	ดอกเบี้ยจ่าย	53,000	
	เงินสด		48,000
	ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้		5,000
	จ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้พร้อมตัดส่วนลด งวดที่ 2		

ตารางแสดงการตัดส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ 12% วิธีเส้นตรง

วันที่	ดอกเบี้ยเงินสด ¹ 6% ต่องวด	ดอกเบี้ยจ่าย ² แท้จริงต่องวด	ส่วนลดมูลค่า ตัดจำหน่าย ³	ส่วนลดมูลค่า คงเหลือ	มูลค่าตามบัญชี ⁴
ม.ค. 1 25x8				80,000	720,000
มิ.ย.30 25x8	48,000	53,000	5,000	75,000	725,000
ธ.ค.31 25x8	48,000	53,000	5,000	70,000	730,000
...	...	...	...	...	...
มิ.ย.30 25x15	48,000	53,000	5,000	5,000	795,000
ธ.ค.31 25x15	48,000	53,000	5,000	0	800,000

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x8

หนี้สินไม่หมุนเวียน

หุ้นกู้ 12%	800,000
หัก ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้	<u>70,000</u>
ราคาตามบัญชี	730,000

ตารางแสดงการตัดส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ 12% วิธีอัตราดอกเบี้ยแท้จริง 14%

วันที่	ดอกเบี้ยเงินสด ¹ 6% ต่องวด	ดอกเบี้ยจ่าย ² แท้จริงต่องวด7%	ส่วนลดมูลค่า ตัดจำหน่าย ³	ส่วนลด มูลค่า คงเหลือ	มูลค่าตามบัญชี ⁴
ม.ค. 1 25x8				80,000	720,000
มิ.ย.30 25x8	48,000	50,400	2,400	77,600	722,400
ธ.ค.31 25x8	48,000	50,568	2,568	75,032	724,968
...	...	...	...	...	...

มิ.ย.30 25x15	48,000	...	...	...	...
ธ.ค.31 25x15	48,000	...	...	0	800,000

25x8

มิถุนายน 30	ดอกเบียจ่าย	50,400	
	เงินสด		48,000
	ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้		2,400
	จ่ายดอกเบียหุ้นกู้พร้อมตัดส่วนลด งวดที่ 1		
ธันวาคม 31	ดอกเบียจ่าย	50,568	
	เงินสด		48,000
	ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้		2,568
	จ่ายดอกเบียหุ้นกู้พร้อมตัดส่วนลด งวดที่ 2		
	งบแสดงฐานะการเงิน		
	ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x8		
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
	หุ้นกู้ 12%		800,000
	หัก ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้		<u>75,032</u>
	ราคาตามบัญชี		724,968

โจทย์ตัวอย่าง หุ้นกู้-ขายสูงกว่ามูลค่า

เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x8 บริษัท เชียงใหม่ จำกัด (มหาชน) ออกจำหน่ายหุ้นกู้ 12% ราคาตามมูลค่า 800,000 บาท อายุ 8 ปี หุ้นกู้ลงวันที่ 1 มกราคม 25x8 จำหน่ายได้ในราคา 840,000 บาท จ่ายดอกเบี้ยทุกวันที่ 31 ธันวาคม บริษัทปิดบัญชีทุกวันที่ 31 ธันวาคมใช้วิธีเส้นตรงในการตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ อัตราดอกเบี้ยในตลาด 10%

- บันทึกรายการเกี่ยวกับหุ้นกู้ในสมุดรายวันทั่วไปสำหรับปี 25x8
- ตารางแสดงการจ่ายดอกเบี้ยและตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้
- แสดงรายการเกี่ยวกับหุ้นกู้ในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x8

25x8

1 มกราคม	เงินสด	840,000	
	หุ้นกู้ 12%		800,000
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้		40,000
	จำหน่ายหุ้นกู้ในราคาสูงกว่ามูลค่า		
มิถุนายน 30	ดอกเบียจ่าย	45,500	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้		2,500

	เงินสด	48,000
	จ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้พร้อมตัดส่วนลด งวดที่ 1	
ธันวาคม 31	ดอกเบี้ยจ่าย	45,500
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	2,500
	เงินสด	48,000
	จ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้พร้อมตัดส่วนลด งวดที่ 2	

ตารางแสดงการตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ 12% วิธีเส้นตรง

วันที่	ดอกเบี้ยเงินสด ¹ 6% ต่องวด	ดอกเบี้ยจ่าย ² แท้จริงต่องวด	ส่วนเกินมูลค่า ตัดจำหน่าย ³	ส่วนเกิน มูลค่า คงเหลือ	มูลค่าตามบัญชี ⁴
ม.ค. 1 25x8				40,000	840,000
มี.ย.30 25x8	48,000	45,500	2,500	37,500	837,500
ธ.ค.31 25x8	48,000	45,500	2,500	35,000	835,000
...	...	...	...	...	...
มี.ย.30 25x15	48,000	45,500	2,500	2,500	802,500
ธ.ค.31 25x15	48,000	45,500	2,500	0	800,000

งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x8

หนี้สินไม่หมุนเวียน		
หุ้นกู้ 12%		800,000
บวก ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้		<u>35,000</u>
ราคาตามบัญชี		835,000

ตารางแสดงการตัดส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ 12% วิธีอัตราดอกเบี้ยแท้จริง 10%

วันที่	ดอกเบี้ยเงินสด ¹ 6% ต่องวด	ดอกเบี้ยจ่าย ² แท้จริงต่องวด5%	ส่วนลดมูลค่า ตัดจำหน่าย ³	ส่วนลด มูลค่า คงเหลือ	มูลค่าตาม บัญชี ⁴
ม.ค. 1 25x8				40,000	840,000
มี.ย.30 25x8	48,000	42,000	6,000	34,000	834,000
ธ.ค.31 25x8	48,000	41,700	6,300	27,700	827,700
...	...	...	...	...	...
มี.ย.30 25x15	48,000	...	...	...	...
ธ.ค.31 25x15	48,000	...	...	0	800,000

25x8			
มิถุนายน 30	ดอกเบียจ่าย	42,000	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	6,000	
	เงินสด		48,000
	จ่ายดอกเบียหุ้นกู้พร้อมตัดส่วนลด งวดที่ 1		

ธันวาคม 31	ดอกเบียจ่าย	41,700	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	6,300	
	เงินสด		48,000
	จ่ายดอกเบียหุ้นกู้พร้อมตัดส่วนลด งวดที่ 2		
	งบแสดงฐานะการเงิน		
	ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x8		

หนี้สินไม่หมุนเวียน		
หุ้นกู้ 12%		800,000
<u>บวก ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้</u>		<u>27,700</u>
ราคาตามบัญชี		827,700

โจทย์ตัวอย่าง จำหน่ายหุ้นกู้ในราคาต่าง ๆ

บริษัท เอบี จำกัด (มหาชน) จัดทะเบียนหุ้นกู้ 9% มูลค่า 200,000 บาท หุ้นกู้ลงวันที่ 1 มกราคม 25x4 มีกำหนด 10 ปี ดอกเบียจ่าย ณ วันที่ 1 มกราคม และ 1 กรกฎาคม ให้คำนวณหาจำนวนเงินที่จะได้รับจากการขายหุ้นกู้ในแต่ละกรณีดังต่อไปนี้

1. หุ้นกู้ขายในราคา 100 ณ วันที่ 1 มกราคม 25x4
2. หุ้นกู้ขายในราคา 105 ณ วันที่ 1 เมษายน 25x4
3. หุ้นกู้ขายในราคา 97 ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 25x4
4. หุ้นกู้ขายในราคา 100 ณ วันที่ 1 ตุลาคม 25x4

กรณี 1. หุ้นกู้ขายในราคา 100 ณ วันที่ 1 มกราคม 25x4

25x4			
มกราคม 1	เงินสด	200,000	
	หุ้นกู้ 12%		200,000
	จำหน่ายหุ้นกู้ในราคาตามกว่ามูลค่า		

กรณี 2. หุ้นกู้ขายในราคา 105 ณ วันที่ 1 เมษายน 25x4

25x4			
เมษายน 1	เงินสด	214,500	
	หุ้นกู้ 12%		200,000
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้		10,000
	ดอกเบียค้างจ่าย		4,500
	จำหน่ายหุ้นกู้ในราคาสูงกว่ามูลค่า $200,000 \times 105\% = 210,000$		
	บวก ดอกเบียค้างจ่าย 3 เดือน ม.ค. - มี.ค. $200,000 \times 9\% \times 3/12 = 4,500$		

กรณี 3. หุ้นกู้ขายในราคา 97 ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 25x4
25x4

พฤษภาคม 1	เงินสด	200,000	
	ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้	6,000	
	หุ้นกู้ 12%		200,000
	ดอกเบี้ยค้างจ่าย		6,000
	จำหน่ายหุ้นกู้ในราคาต่ำกว่ามูลค่า	$200,000 \times 97\% = 194,000$	
	บวก ดอกเบี้ยค้างจ่าย 4 เดือน ม.ค. - เม.ย.	$200,000 \times 9\% \times 4/12 = 6,000$	

กรณี 4. หุ้นกู้ขายในราคา 100 ณ วันที่ 1 ตุลาคม 25x4
25x4

ตุลาคม 1	เงินสด	204,500	
	หุ้นกู้ 12%		200,000
	ดอกเบี้ยค้างจ่าย		4,500
	จำหน่ายหุ้นกู้ในราคาตามกว่ามูลค่า		
	บวก ดอกเบี้ยค้างจ่าย 3 เดือน ก.ค.-ก.ย.	$200,000 \times 9\% \times 3/12 = 4,500$	

โจทย์คำถาม ข้อ 1-3

บริษัท ออกหุ้นกู้ มูลค่า 1,000,000 บาท นำออกขายในราคาตลาด 1,200,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี จ่ายดอกเบี้ยวันที่ 30 มิถุนายน และ 31 ธันวาคม หุ้นกู้มีอายุ 5 ปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงในตลาด 9% ต่อปี

- บริษัทจะมีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจ่ายของปีที่ 1 จำนวนเท่าใด
 - 80,000 บาท
 - 90,000 บาท
 - 107,730 บาท
 - 108,000 บาท
 - 120,000 บาท
- บริษัทตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ในปี 25x1 จำนวนเท่าใด
 - 6,000 บาท
 - 12,000 บาท
 - 12,270 บาท
 - 54,000 บาท
 - 200,000 บาท
- ณ วันสิ้นปี 25x1 หุ้นกู้ของบริษัทจะราคาตามบัญชีเท่าใด
 - 1,000,000 บาท
 - 1,080,000 บาท
 - 1,092,000 บาท
 - 1,187,730 บาท
 - 1,188,000 บาท

4. ณ วันหุ้นกู้ครบกำหนดตามอายุ หุ้นกู้จะราคาตามบัญชีเท่าใด

- ก. 1,000,000 บาท
- ข. 1,080,000 บาท
- ค. 1,092,000 บาท
- ง. 1,187,730 บาท
- จ. 1,188,000 บาท

เฉลยคำตอบ 1=ค 2=ค 3= ง 4= ก

แสดงการคำนวณคำตอบข้อ 1-3

หุ้นกู้มีมูลค่าจดทะเบียน	1,000,000
หุ้นกู้นำออกจำหน่ายในมูลค่า	1,200,000
ดังนั้น มีส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	200,000

ตารางแสดงการตัดส่วนเกินบัญชีหุ้นกู้อัตราดอกเบี้ยแท้จริง 9%ต่อปี

วันที่	ดอกเบี้ยเงินสด ¹ 6% ต่องวด	ดอกเบี้ยจ่าย ² แท้จริง 4.5% ต่องวด	ส่วนเกินมูลค่า ตัดจำหน่าย ³	ส่วนเกินมูลค่า คงเหลือ	มูลค่าตามบัญชี ⁴
ม.ค. 1 25x1				200,000	1,200,000
มี.ย. 30 25x1	60,000	54,000	6,000	194,000	1,194,000
ธ.ค. 31 25x1	60,000	53,730	6,270	35,000	1,187,730
รวม	120,000	107,730	12,270		

ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจ่ายแท้จริง = 107,730

จำนวนส่วนเกินที่ตัดบัญชีในปี 1 = 12,270

ราคาตามบัญชีสิ้นปีที่ 1 = 1,187,730

*****Good Luck *****